

DVASINGUMO ISTORIJA

„O Marija, Motinėle, Aušros Vartuose garsi...“

Klier. Valdemar Širvinski, I k.

Aušros Vartai Vilniuje su Šv. Mergelės Marijos paveikslu yra vienas įdomiausių ir svarbiausių istorinių, kultūrinių ir religinių paminklų ne tik Vilniuje, bet ir visoje Lietuvoje. Kaip ir kasmet, jau nuo 1735 m. čia švenčiame Dievo Motinos Globos atlaides, o šiemet su jais sutapo ir naujojo Vilniaus

arkivyskupo J. E. arkivyskupo metropolito Gintaro Grušo gyvenimo ir tarnystės devizas – „Malonė, gailestingumas ir ramybė“. Šiame straipsnyje norėčiau trumpai apžvelgti Aušros Vartų Marijos paveikslo istoriją ir simboliką. Šioje kelionėje mums pagelbės *Aušros Vartų vadovas* ir Vilniaus arkivyskupijos kunigo Gailestingumo Motinos Seserų kongregacijos globėjo ir didelio gailestingumo kulto mylėtojo Juzefo Grasevičiaus (1903–2000 m.) apmąstymai.

Žingsnis po žingsnio per istoriją...

Vartai, kuriuose dabar yra Gailestingumo Motinos koplyčia, pirmą kartą paminėti 1514 m. Koplyčia Gailestingumo Motinos paveikslą gaubė

ne iš karto. Iš pradžių Švč. Mergelės atvaizdas kabojo vidinėje vartų pusėje, nedidelėje nišoje, kaip pora išorėje kabančiam „Pasaulio Išganytojo“ paveiksliui. Abu paveiksliai buvo miesto nuosavybė. Taip buvo iki 1626 m., kol į Vilnių atsikėlė basieji karmelitai, jie prie Gailestingumo Motinos paveikslo rengė pamaldas, taip skatindami ir miestiečių pamaldumą. Pradžioje paveikslas buvo įleistas į mūrą, įtaisytos drelės, lyg langinės, dengusios paveikslą nuo sniego ir lietaus. 1671 m. karmelitų rūpesčiu paveiksliui buvo pastatyta medinė koplyčia, ji išpuošta paveikslais, užrašais. Ir pats paveikslas buvo papuoštas brangiu sidabro rūbu. Koplyčia stovėjo taip, kad tikintieji galėtų melstis prie paveikslo gatvėje, nes į vidų buvo patenkama iš vienuolyno sodo, tad pasauliečiams nebuvo leidžiama į ją įeiti. Galiausiai 1844 m. už pagalbą sukilėliams karmelitai buvo išvaryti. Nuo tada koplyčia buvo perduota dieceziniams kunigams.

Apie Aušros Vartų Marijos paveikslo kilmę reikia įvairiausių nuomonių. Manoma, kad į Lietuvą 1363 m. jį atgabeno kunigaikštis Algirdas. Vis dėlto naujausi tyrimai įrodo, jog paveikslas sukurtas apie 1620–1630 m. Jis buvo tapytas ant ąžuolinio skydo, suklijuoto iš aštuonių lentų. Tapybos pobūdis leidžia

XX a. 3-ias dešimtmetis

manyti, kad paveikslas sukurtas Vilniuje apsilankiusio italų dailininko arba italų dailės mokyklos mokinio. Iš Vilniaus basųjų karmelitų tėvo šv. Grigaliaus Hilarijono 1761 m. išleistos apyskaitos apie darbus ir įvykius Aušros Vartuose mus pasiekia tokia informacija: „Paveikslas tas, tapytas ant ąžuolo lentų, vaizduoja Švč. Mergelę Mariją kaip mielaširdingą ir gailestingą Motiną didelio pailgo veido, šiek tiek į dešinę pusę palenkta galva, virš delnų sukryžiuotomis rankomis, tarsi priimančiomis nusidėjėlių ir priglaudžiančiomis prie savęs“ (cit.: V. Ališauskas, T. Račiūnaitė, *Aušros Vartai*: Vadovas, Vilnius: Aidai, 2003, p. 31). Čia irgi pažymima, kad per pastaruosius 90 metų buvo septyniolika dokumentuotų stebuklų, išpažintų prisiekus. Apie Gailestingumo Motinos užtarimu patirtas malones liudija tikinčiųjų paaukoti padėkos ženklai – votai.

Švč. M. Marijos atvaizdas iš pradžių buvo iškabintas be metalo aptaisų. Po 1670 m. pradėtas dengti sidabro skardomis, kurias sudaro trys skirtingų laikų ir skirtingų autorių juostos. Iš skardose iškalstytų gėlių žinovai atpažįsta bent dešimties rūšių žiedus. Augmenijos gausa Marijos aplinkoje nėra atsitiktinė: tai nuoroda į Mergelę be nuodėmės kaip į *hortus conclusus* – uždara sodą, minimą Šv. Rašto *Giesmių giesmės* knygoje (Gg 4, 12). Tai senas, iš Viduramžių ateinantis motyvas.

Marija vainikuota dviem karūnomis. Pirmoji iškaldinta iš vario lydinio, datuojama apie 1700 m. Viršutinė karūna sidabrinė, paauskuota, sukurta apie 1750 m. 1927 m. liepos 5 d. paveikslas vainikuotas popiežiaus Pijaus XI palaimintomis naujomis karūnomis. Tai buvo tikslios senųjų kopijos. Aušros Vartų Marijai suteiktas Gailestingumo Motinos titulas.

Iš kunigo J. Grasevič raštų

Aušros Vartai ir Gailestingosios Motinos paveikslas – tai pergalės ženklas. Turbūt dėl to, kad joks Marijos paveikslas pasaulyje nėra toks iškalbingas Švč. Mergelės Marijos gailestingumo ženklas, atsinaujinimo, Marijos ir Kristaus pergalės ženklas. Kodėl? Be abejonės, menininkas, tapęs

Aušros Vartų Marijos paveikslą, turėjo Marijos viziją ne tik prieš akis, bet ir širdyje. Mūsų mąstymo pagrindas tebūna apaštalo Jono žodžiai iš Apokalipsės: *„Ir pasirodė danguje didingas ženklas: moteris, apsisiautusi saule, po jos kojų mėnulis, o ant galvos dvylikos žvaigždžių vainikas (Apr 12, 1).“*

Moteris, apsisiautusi saule

Kristų simbolizuoja saulė, ji yra šviesos ir gyvenimo simbolis. Jėzus irgi teikia mums gyvenimą ir atneša pasauliui tiesą. Marija yra apsisiautusi saule, nes Ji daugiausiai turi Dievo šviesos, Jos gyvenimas yra tiesiog persmelktas Dievo malonės. Paveiksle Marijos galva yra apgaubta saulės, iš jos trykšta spinduliai. Tai ženklas, kad ne vien Marija yra apsisiautusi saule, bet Jos dėka ta Kristaus tiesos šviesa apšviečia kiekvieną žmogų, visą pasaulį.

Ant Jos galvos dvylikos žvaigždžių vainikas

Ką galėtų reikšti tas dvylikos žvaigždžių vainikas? Įvairių yra aiškinimų. Vieni sako, kad taip pavaizduota Marija yra Motina ir Karalienė Bažnyčios, pastatytos ant dvylikos apaštalų pamato. Kiti mano, jog norėta parodyti Marijos dorybes, kuriomis Ji spindėjo. Bet koku atveju šis žvaigždžių vainikas mums parodo, kad Ji buvo išrinktoji, kad gavo didžiausių malonių, kad spinduliuoja didžiausiu šventumu. Ant nutapyto paveikslo šių žvaigždžių nėra. Jos buvo pridėtos puošiant aptaisus, vis dėlto jos gerai išryškina panašumą į apokaliptinę Moterį.

Po Jos kojų mėnulis

Menininkas, nutapęs Aušros Vartų Marijos paveikslą, nenutapė ir mėnulio po Jos kojomis, nes nepavaizdavo Marijos visu ūgiu. Pamaldus Marijos garbintojas kaip votą paaukoko mėnulį, matomą paveikslo apačioje. Mėnulis taip labai suaugo su paveikslu (panašiai kaip ir vainikas), kad dabar yra neatsiejama jo dalis.

Mėnulis yra permainingas. Jis reiškia žmogaus prigimtį. Mėnulis pats iš savęs neturi šviesos – tik nuo saulės. Marija be gimtosios nuodėmės pradėtoji su Dievo malone nugalėjo žmogiškos prigimties polinkius, todėl mėnulis yra po Jos kojomis. Šis mėnulis yra ženklas, kad Marija ir mums padės nugalėti prigimtinius polinkius ir ydas, kurios mums trukdo panašėti į Kristų.

Marijos galva ir rankos

Marija Aušros Vartų paveiksle vaizduojama palenkta galva, primerktomis akimis, žvelgiančiomis žemyn, ir sudėtomis rankomis. Taip Marija galėjo atrodyti po Apreiškimo, kai adoravo Dievo Sūnų, kuris nužengė į Jos iščias. Taip galėjo atrodyti, kai adoravo kūdikėlį Jėzų, gulintį ēdžiose. Taip galėjo atrodyti, kai stovėjo prie kryžiaus. Galbūt taip atrodydama priimdavo Šventąją Komuniją po Jėzaus Dangun Žengimo. Dailininkas tokiu būdu nutapė besimeldžiančią Mariją. Toje maldoje išvelgiame dvi temas – Marija adoruoja, šlovina Dievą ir užtaria žmones, ką patvirtina nuleistos akys, matančios žmonių vargą ir poreikius.

Baigti norėčiau Vilniaus arkivyskupo pal. Jurgio Matulaičio žodžiais, kuriais jis savo ingreso dieną prieš 95 metus gruodžio 8-ąją Vilniaus arkikatedroje baigė pirmąjį pamokslą: *Šventoji Nekaltai Predėtoji Dievo Motina, kuri Aušros Vartuose švieti ir mus gini ir globoji! Pavedu Tau save ir savo aviją. Suteik, kad baigtųsi karas ir įvyktų ramybė! Kad išnyktų neapykanta ir įsiviešpatautų visuotinė meilė! Sutaikink mus su savo Sūnumi, kad amžinai linksminumės danguje...* Tegu ši meilė ir ramybė per Gailestingosios Motinos užtarimą įsiviešpatauja ir mūsų širdyse!

Adoracijos grupelės pristatymas

„Teesie“ redakcija džiaugiasi, kad atsirado galimybė pristatyti apie seminarijoje klierikų iniciatyva veikiančią adoracijos grupelę. Dėkojame klier. Tomąš už pasidalijimą.

Klier. Tomáš Sekanskij, IV k.

Labai trumpai papasakosiu apie seminarijoje gyvuojančią klierikų adoracijos grupelę, už kurią buvau atsakingas dvejus metus mokydamasis pirmame ir antrame kursuose.

Jeigu kalbėtume apie šios grupelės istoriją, tai turėčiau pasakyti, jog adoracijos grupelė gimė pačių klierikų iniciatyva iš noro vis labiau suprasti ir pažinti Dievą, kuriam trokštame tarnauti, dėl kurio norime aukoti save ir savo gyvenimą pagelbėdami žmonėms atrasti Dievą ir pasiekti išganymą. Paklaustas, kuriais metais atsirado adoracijos grupelė, negalėčiau tiksliai atsakyti. Galbūt ji gimė

2005-aisiais. Mat tai buvo Šventosios Dvasios paskatinimu atsiradusi grupelė, ir ji formavosi pamažu.

Labai trumpai pristatysiu, kas yra adoracijos grupelė ir ką ji daro. Visų pirma tai yra klierikų grupelė, kurie įsipareigoja visus mokslo metus adoruoti Švenčiausiąjį Sakramentą mažojoje koplyčioje, esančioje trečiajame seminarijos aukšte. Švenčiausiojo Sakramento adoracija vyksta pagal pačių klierikų sutarimu sudarytą tvarkaraštį, jis įprastai būna sudaromas visiems mokslo metams. Grupelės klierikai pasiskirsto į šešias poras ir kiekviena jų įsipareigoja kartą per savaitę pasirinktą

dieną eiti adoruoti Viešpaties. Adoracijos laikas dažniausiai būna 21 val. ir trunka apie pusvalandį. Taigi kiekvieną vakarą koplyčioje vis kas nors budi prie išstatyto Švenčiausiojo Sakramento ir visi

bendruomenės nariai žino, kad tuo metu gali ateiti ir melstis Viešpaties akivaizdoje. Ir iš tiesų jų ateina nemažai – kas meldžiasi naktinę liturginių valandų maldą, kas kalba rožinį, kas ateina Dievui padėkoti už dieną ar prašyti reikalingų malonių.

Seminarijoje yra labai graži naktinės adoracijos tradicija, kuri dažniausiai būna siejama su diakonų ir kunigų šventimais – su šventinamaisiais, baigusiais ir bebaigiančiais seminariją. Naktį prieš

jiems tampant kunigais seminarijoje tradiciškai organizuojama visos nakties adoracija už būsimus kunigus. Taip mūsų bendruomenė gražiai patiki Viešpačiui buvusius savo draugus, brolius.

Bet ne tik kunigų šventimų proga yra organizuojama adoracija. Neseniai prigijo nauja tradicija rinktis adoracijai prieš klierikų įvilkтуves ir diakonato bei kunigystės kandidatų paskyrimą. Ši adoracija vyksta pačių įvelkamųjų iniciatyva ir joje meldžiamės už seminaristus, kad dar tvirčiau apsispręstų sekti Kristų. Prieš šį svarbų įvykį mes būtinai juos palydime savo malda ir užtarimu.

Švenčiausiojo Sakramento adoracijos grupelė neapsiriboja vien seminarijos koplyčia, bet vyksta ir į kitas vietas – pavyzdžiui, į Trinapolio vienuolyno bažnyčią, kur sesutės visus metus, kiekvieną paskutinį mėnesio sekmadienį organizuoja Švenčiausiojo Sakramento adoraciją už kunigus. Tad klierikai, įkvėpti didžiausio noro melstis už brolius kunigus, paskutiniais mėnesio

sekmadieniais po pastoracinės praktikos parapijose ir iškilmingos vakarinės liturginių valandų maldos važiuoja pabūti su Viešpačiu, melsti daugiau pašaukimų ir užtarti vyresnius brolius kunigus.

Tai nėra tiesiog važinėjimas dėl važinėjimo – svarbiausia yra susitikimas su Jėzumi. Būtent tai yra pagrindinis adoracijos tikslas – nuolatos gilintis į šį nuostabų slėpinį ir palaikyti glaudų santykį su mūsų Viešpačiu, nes rengimasis kunigybei nėra vien studijos arba praktika parapijose. Rengimasis kunigybei visų pirma yra susitikimas su Kristumi – Jis su didžiausiu rūpesčiu ir meile pasilenkia prie kiekvieno pas Jį ateinančio ir padaro savo svečią tikru ir autentišku kunigu, kad šis tarnautų ir sėtų gerus darbus taip, kaip to nori ir trokšta Jėzaus širdis.

Adoruoti Kristų – tai leisti Dievui keisti savo protą, sielą ir kūną. Keisti tai, kas yra būtina ne tik būsimam kunigui, bet kiekvienam žmogui. O tai gali būti gera galimybė keistis pačiam ir leisti Dievui daryti pasaulį geresnį.

Girdėjau pasakojimą apie tai, kaip kartą motina stovėjo su vaiku parduotuvėje ir pirkto maistą. Pardavėjai paskaičiavus, kiek viskas kainuos, motina pamatė, kad jai trūksta pinigų viskam, ką norėjo nupirkti. Ir tada jie kai ko atsisakė, bet už jų stovėjo žmogus, kuris jiems nupirko tai, ko jie sau negalėjo leisti. Ir ji paklausė to žmogaus: „Dėl ko tu taip padarei?“. Jis atsakė: „Nes taip padarytų Kristus“.

Adoracija yra dovana, padėsianti keistis ir tapti tikresniu Dievo vaiku. Dievo vaiku, kuris darydamas gera sako: „Taip darau, nes taip darytų Jėzus“.

NUMERIO NEKANONIZUOTASIS ŠVENTASIS

Kun. Bronius Laurinavičius

Klier. Gabrieliūs Satkauskas, III k.

2013-aisiais metais šventėme 100-ąsias kun. Broniaus Laurinavičiaus gimimo metines. Šis kunigas visada minimas, kai kalbama apie mūsų tautos disidentus ir sovietmečio priespaudą, kurią patyrė Lietuvos Katalikų Bažnyčia. Dabartinis Telšių vyskupas Jonas Boruta apie kun. Bronių yra taip atsiliepęs: „Jo dvasia gyva, jo gyvenimas ir pasiaukojimas geriausias pamokslas, iššūkis šių dienų krikščioniui, Lietuvos jaunimui – kaip net sunkiausiomis sąlygomis įprasmingi savo gyvenimą, tarnaujant Dievui ir Tėvynei“ (*Lietuvos aidas*, 1991 11 23). Šio kunigo pavyzdys išlieka aktualus ir šiandien, kai krikščionims kyla nauji iššūkiai ginant tiesą ir dieviškas vertybes.

Kun. Bronius Laurinavičius gimė 1913 m. liepos 17 d. Gėliūnų kaime (dabartinėje Baltarusijoje). Jo tėvai buvo lietuviai – darbštūs ir religingi žemdirbiai. To paties mokė ir savo jauniausiąjį sūnų – jis nuo mažens ganė gyvulius. Tai darydamas jis uoliai skaitydavo knygas ir daug mokydavosi. Buvo labai geros širdies ir troško mokslo. Vėliau, jau tapęs kunigu, Bronius daug dirbdavo, meldavosi, anksti keldavosi. Būdavo, kad per darbus pamiršdavo net pavalgyti. Jis buvo grynas

asketas, nepalenkiamas abstinentas, kovojęs su girtuoklystės problema. Sunki vaikystė Bronių užgrūdino, suformavo jo tvirtą charakterį.

Toji Broniaus vaikystė baigėsi, kai jis, būdamas keturiolikos, pradėjo mokytis lietuvių liaudies „Ryto“ mokykloje. Mokslo jam sekėsi puikiai – mokytojai apie jį sakė: „Iš jo bus žmogus“. Po poros metų Bronius pradėjo mokytis Vilniaus lietuvių Vytauto Didžiojo gimnazijoje, kurią 1937 m. baigęs, buvo paimtas tarnauti lenkų kariuomenėje, Lodzėje. Iškart po kariuomenės Bronius stojo į Vilniaus kunigų seminariją. Baigęs ją 1944 m. birželio 4 d. Vilniaus arkikatedroje buvo įšventintas kunigu.

Apie jį, jau kunigaujantį, labai gražiai atsiliepdavo įvairių tautybių tikintieji. Visur, kur jis tarnavo, kviesdavo vaikus prie altoriaus, nepaisydamas bedieviškos valdžios grasinimų. Aktyviai juos katekizudavo, organizuodavo vaikų choras. Apie jį garsiai kalba politinių kalinių šeimos liudydamos jo nuolatinį vaišingumą, dosnumą, materialinę paramą. Kun. B. Laurinavičius buvo ne tik darbštus ir atkaklus Motinos Bažnyčios tarnas, visas jėgas atidavęs sovietinės okupacijos slopintoms dvasinėms žmonių vertybėms žadinti, bet ir karštas savo krašto, užgautos tėvynės patriotas. Jis nuo pat

Kunigystės šventimai Vilniaus arkikatedroje (stovi dešinėje)

savo tarnystės pradžios išitraukė ir į visuomeninę veiklą. Tačiau nors ir labai mylėjo Lietuvą ir laikytas dideliu patriotu, vis dėl to jis buvo kunigas visiems – lietuviams, gudams, lenkams. Pavyzdžiui, kai tarnavo lietuviškoje Adučiškio parapijoje, jis leido vykti ir lenkiškoms pamaldoms. Taip pat tikintieji pastebi, kad turto kun. Bronius neturėdavo – visus

Bronius Laurinavičius – Vytauto Didžiojo gimnazijos moksleivis, 1937 m.

Bronius Laurinavičius – Lenkijos kariuomenės kareivis, Lodzė, 1938 m.

Jaunasis kunigas Bronius Laurinavičius, 1944-06-13

Kunigas Bronius Laurinavičius, 1978 m.

Kun. B. Laurinavičius (pirmas kairėje) po kunigystės šventimų su giminėmis. (Viduryje – motina, dešinėje – tėvas, tarp jų – dukterėčia Jadvyga Laurinavičiūtė). 1944-06-05

gautus pinigus tuojau išdalydavo. Ypatingai daug dėmesio skirdavo kūrybingai kovai su svaigalų vartojimu.

Jam dirbant įvairiose parapijose išryškėjo ūkiniai ir organizaciniai jo gabumai. Kur tik jis buvo paskiriamas tarnauti, bažnyčios būdavo kapitaliai atnaujinamos – keičiamos grindys, perdažomos sienos, restauruojami altoriai, sutvarkomos šventorius. Kun. Bronių galima būtų vadinti ir kunigu statybininku. Tai ypač pabrėžia faktas, kad jis Švenčionėliuose, tuo metu Lietuvai esant Sovietų Sąjungos aneksuotai ir diegiančiai ateistinė ideologiją, išsikovojo teisę pastatyti bažnyčią ir namą kunigams. Dar daugiau – tai buvo vienintelė sovietmečiu Lietuvoje pastatyta bažnyčia.

Jeigu jau užsiminiau apie kun. Broniaus statybinius gebėjimus, tai būtinai pasakosiu apie jį vieną istoriją, kurią man propedeutiniame kurse pasakojo rekolekcijas vedęs a. a. vyskupas Juozas Tunaitis. Anot vyskupo, kun. Bronius niekada nenusivilkdavo kunigiško rūbo – sutanos, nors jam dėl tokio principingumo nuolat tekdavo pakęsti daugybę nemalonumų, ypač iš tuometinės valdžios. Kartą, kai jis vaikštinėjo ant pastolių savo statomoje Švenčionėlių bažnyčioje, nutiko nelaimingas atsitikimas. Kun. Bronius, vikriai lakstydamas daugiau nei dešimties metrų aukštyje, neturėjęs jokių apsaugų paslydo ir leidosi žemėn. Tačiau nutiko stebuklas – jam bekrentant jo besiplaikstančios sutanos galas užsikabino už iš pastolių kyšančios vinies ir kunigas paliko kyboti žemyn galva kol parapijiečiai jį saugiai nukabino.

Kažin kaip viskas būtų pasibaigę jei tąkart kun. Bronius būtų sulaužęs savo pasiryžimą žūtibūt dėvėti sutaną ir liudyti kunigiškąjį pašaukimą aplinkiniams. Turbūt šis įvykis mūsų numerio nekanonizuotąjį šventąjį ištiko kaip ženklas, paskatinęs jį dar tvirčiau laikytis šio pasiryžimo.

Kun. Broniui dirbant Kalesninkuose prasidėjo ir pirmieji sovietinės valdžios priekabiavimai dėl jo aktyvios pastoracinės veiklos. 1952 m. valstybės saugumas jam užvedė bylą, o 1956 m. jis buvo perkeltas į jau minėtus Švenčionėlius. Kadangi ir čia aktyviai katekizavo vaikus – jie patarnaudavo religinių procesijų ir pamaldų metu – 1968 m. sovietinės valdžios įsakymu buvo iškeltas į Adutiškį (Švenčionių r.). Kun. Bronius ir čia būdamas uoliai kalėdavo, lankė senelius ir ligonius, kovojo su parapijiečių girtavimu, mokė vaikus.

1976 m. Lietuvoje įsikūrė *Helsinkio grupė*, kuri rinko ir kaupė informaciją apie žmogaus ir tautų teisių bei laisvių pažeidimus Sovietų Sąjungoje ir perduodavo ją į užsienį. Kun. B. Laurinavičius nuo 1979 m. ryžosi papildyti Lietuvos Helsinkio grupę.

Jis labai aktyviai dalyvavo grupės veikloje, prisidėjo prie įvairių protestų organizavimo, rašė raštus, kritikavo tuometinę situaciją ir siekė daugiau laisvės tikintiesiems. Tarnaudamas įvairiose parapijose kun. Bronius rasdavo laiko kovoti už visų tikinčiųjų teises – jis nebuvo apsiribojęs tik savo parapija, savo kiemu. Taip pat jis intensyviai bendradarbiavo su pagrindinės *Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikos* leidėjais. Dėl to jis užsitraukė dar didesnę sovietinės valdžios pyktį.

KGB pradėjo sekti kiekvieną kun. Broniaus žingsnį. Slaptuose sovietinio saugumo dokumentuose, kaip ir visi to meto žymieji disidentai (kun. Juozas Zdebskis – *akiplėša*; mons. A. Svarinskas – *nepalaužiamasis*), jis buvo gavęs pravardę – *intrigantas*. Kunigas jautė, kad KGB kilpa veržiasi, ir nuspėjo, kad gali būti imtasi ir grubaus nutildymo. Kartą per pamokslą kun. Bronius parapijiečiams pareiškė: „Jeigu rasit pasikorusį, žinokite – ne aš pats. Jeigu rasit nusinuodijusį, žinokit – ne aš pats. Jeigu rasit partrenktą mašinos ar po traukinį, žinokit – ne aš pats“. Iš tiesų šie žodžiai buvo pranašiški. Tikriausiai gerai tai nujausdamas kun. Bronius ir nusprendė kelis mėnesius prieš parašyti testamentą, kuriame nuoširdžiai nuskamba tokie kunigo žodžiai, įprasminantys jo visą gyvenimą: *Norėjau nuoširdžiai garbinti Dievą, ginti skriaudžiamuosius. Norėjau reikalingiems padėti, juos pamokyti, bet jei nesugebėjau, prašau gerąjį Dievą, kad man atleistų...* (Iš kun. B. Laurinavičius testamento: Adutiškis, 1981 06 04).

1981 m. lapkričio 24 d. 20 val. 20 min. Vilniuje, prie Dzeržinskio (dabar Kalvarijų)–

Kunigo žuvimo vieta Kalvarijų ir Žalgirio gatvių sankryžoje

Žalgirio gatvių sankryžos, sunkvežimis mirtinai sužalojo kun. Bronių. Žmonės įtarė, kad tai KGB darbas – buvo kalbama apie mačiusius, kaip

žuvusysis buvo tiesiog išstumtas į gatvę po mašinos ratais. Netrukus *Lietuvos Katalikų Bažnyčios kronikoje* pasirodė kelių liudininkų parodymai, kuriuose buvo teigiama, jog prie ant šaligatvio stovinčio kunigo priėjo keturi vyriškiai ir paėmė už parankių pradėjo kažką kalbėti. Kunigas su jais nenorėjo bendrauti. Važiuojant pro šalį sunkvežimiui vyriškiai staigiai pastūmė kunigą po mašinos ratais. Vėliau atvykę medikai teigė, kad, atrodo, kunigas buvo pastumtas, nes gulėjo kniūbsčias, delnai buvo švarūs, o veidas – žiauriai sužalotas. Apie tokią kun. Broniaus pabaigą poetas Kazys Bradūnas rašė: *Tu, kuris po mašina buvai pastūmėtas, Kurį nakties tamsoj užmuš, Taigoje dingęs, bet nenugalėtas – melski už mus. Tai kraujo antspaudas ant nepaskelbtos bulės, Aplankęs dangų, grįžta į namus. Žemės altoriuje šventųjų kaulai guli, melskite už mus.*

Dabar kun. Broniaus palaikai ilsisi Švenčionėlių bažnyčios šventoriuje. Lietuvos Respublikos Prezidento 1998 m. rugpjūčio 21 d. dekretu kun. Bronius Laurinavičius po mirties buvo apdovanotas Vyčio Kryžiaus ordino Komandoro didžiuoju kryžiumi už narsą, ištvermę ir pasiaukojimą kovojant dėl tautos laisvės. 2000 m. pal. pop. Jonas Paulius II įrašė kunigą B. Laurinavičių į Bažnyčios kankinių sąrašą–martirologą.

1997 m. kunigo žūties vietoje Vilniuje, Kalvarijų ir Žalgirio g. sankryžoje buvo įrengtas B. Laurinavičiaus skveras. 2010 m. spalį iškilo paminklas – ant lauko riedulio pastatyta rausvo granito skulptūra „Jėzus, nešantis kryžių“ (skulpt. Antanas Kmieliauskas).

Šio kunigo istoriją, kurio gyvenimas yra ženklas šių dienų krikščioniui, gražiai aptaria vieno straipsnio apie jį autorė Gerda Urbonienė: *Viską išplaunanti ir ištrinanti laiko tėkmė nutrina žmonių vardus ir jų atminimą. Tačiau yra žmonių, kurių net ir visagalis laikas nesugeba nusinešti į užmarštį. Tai asmenybės pasirinkusios kovos, tikėjimo ir vilties kelių. Žmonės, kurie savo gyvenimo pavyzdžiu įkvepia kitus ir priverčia susimąstyti apie kiekvieno iš mūsų pasirinktą gyvenimo kelią.*